

Damir Suljević, koordinator za ljudska prava u Centru za građansko obrazovanje

Drage porodice žrtava, uvažene građanke i građani, predstavnici institucija i medija, prošle su 33 godine od kada je Crna Gora deportovala ljude kojima je, i pravno i moralno, bila dužna pružiti utočište i zaštitu. Oni koji su bježali od rata predati su upravo ratu – vraćeni na prag stradanja, na prag smrti.

Tih dana, ova zgrada nije bila simbol zakona, već raskrsnica jednog zločina. Umjesto da štiti, služila je kao stajalište na putu bez povratka, ne prema sigurnosti, već prema nestanku. Ovdje su ugašene nade deportovanih, a njihove sudbine su te 1992. godine predate onima koji su znali samo kako da ih unište.

Rođen sam nakon tog zločina, ali mi je važno da živim u društvu koje ne okreće glavu od svoje prošlosti, već je hrabro gleda u oči.

Danas znamo imena, znamo naredbe, znamo šta se dogovorilo, ali pravda još nije zadovoljena.

Zato smo ovdje, ne samo da se sjećamo, već i da opomenemo da i zaborav može biti saučesništvo. Da upozorimo i na pogrešno ime jedne ulice koja može biti nova rana, jer se poštovanje prema žrtvama ne mjeri izjavama, već činjenicama, odgovornošću, empatijom – i spomenikom koji još uvijek čekamo.

Ohrabruje što su žrtve stradalih ove godine konačno priznate kao civilne žrtve rata, ali to ne briše 33 godine institucionalne tišine, niti dozvoljava abolaciju ili veličanje odgovornih za ovaj zločin – iako svjedočimo i takvim pokušajima.

Zločin se ne može izbrisati, ali mora biti jasno imenovan, javno priznat i trajno upamćen. To nije samo dug prema žrtvama, već i temelj dostojanstva našeg društva. Pravda nije pitanje prošlosti, već uslov budućnosti u kojoj nijedna nepravda ne smije biti prećutana, a nijedan zločin ponovoljen.

Hvala vam.